

MÖRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Lét. IV. Évf.

Márkiseveci, 1925. január 14.

Broj 2. Szám.

Nas dinár

je v zádnyem vrémeni nezra-
csunlivo visziko szkocso tak kak
je escse nê büo. Neracsúnávsi
sztem, je doszta trzčov velike
zgúbicske melo tak, ka zavolo
nesztálnosztisze od vszákoga küpi-
vala vzdrzavajo, kí je vu vez-
dásnyem vrémeni pénz prep-
trébnomi pávri na návékso skodo.

Narásztse nye dinára je z en-
kraj namesztno, ali nedopúsztno.
Zazávanye sze na velki export,
kí je v haszek nase valure, bi
meo níkso razmênye, ali da vel-
ko vlogo igra na naso valuto
Amerika. Isztina je tñdi, ka za-
cséto placsúvanye vojne odskod-
nine, od sztráni Nemcsije je tñdi
níkelko napomócs pobógsanyi na-
se valure. Vsze tó bi pa Narod-
na banka preracsúnati mogla, i
csi je méla tñhinszko valuto za
pobógsanye valure, bi mogla zdá
metri dinár za osziabsanye valure
z tñhinszkov devizov, ár je vecs
kak gvúsno, ka je denésnya vi-
szikoszt dinára nezdrava mahiná-
cija, kí skodúje v prvój vrszti
obcsno vérsztvenomi sztráni v
nasój notrányosztí.

Eden dokáz je tomi, ka ká-
ze nestabilno viszikoszt dinarja,
ka je na priliko zrnyi i meli cê-
na vszedno gori szkocsila. Ka
szo kôzne szrovine tñdi gori
szkocsila, tó je nê v dinari vzrok,
nego velko pítanje z tñhinszki
drzáv, ár je potrébna kolicsína
escse nê zagvúsana. Szkok diná-
ra sze pa mocso pozna pri 'zi-
vinszki cêná i pri domácsi trzo-
vinaj, kí je edíni vdárec na
kmeta.

Národna banka bi mogla
valuto primerno k domácsim po-
trébám dosztójno drzati, csirávno
je pobógsáva dinára namesztna,
naednók doszta szkocsiti dati je
nedopúsztlivo. Páver kí raffinerije
valutni spekulantov nepozna, i
szí z nyóv níti neracsúna. ra-
csúnati nema vrémena, ali sze
nebriga, je pri taksoj prilíki náj-
vecs kváren. Dvé-tríletno krmle-
nye i delo z 'zivincsetom nyemi
neodvedócs odíde za eden ali
dvá pára gvanta v trzovini, ár
nyega blága cêna doli, ovoga pa
gori ide. Potom pa osztáne es-
cse pítanje, ka to velko navrže-
no porcijo (dácso) szkém naj
krije, csi sze vu szvojem racsúni
zavolo tak nágloga szkoka dinára
preerkeo.

Balancéranye dinára je obcs-
no potrébno. Vendar bi sze vel-
koj vrédnoszti dinára radúvati
mogli, tó pa szamo té, csi sze
nászhaj toga nê szamo pri
kmétski produktaj pozna, nego
tñdi i pri drúgi. Tak je meszó i

krüh izdá szamo pri kmeti fál, v
mesznici, v mlíni i pri peki pa
drágo rávnotak, kak v bautaj
blágo je drágo.

Tó moremo vpostúvati pri
igri z dinárom, bôde vrédi.

Szétdarabolta és megnyuzta felesége szeretőjét.

— Egy csendőrfőhadnagy borzalmas rablógyilkossága. —

BUDAPEST. A csepeli Weiss
Manfréd-féle gyár egyik alkalmazottja,
aki mint éjjeli őr teljesített szolgálatot
csütörtökön éjjel a Dunaparton, följe-
lentést tett a csepeli rendőrségen Leder-
er Gusztáv csendőrfőhadnagy ellen,
aki a följelentés szerint éjszaka felesége
társaságában megjelent a Dunaparton
és egy véres koffert akart bedobni a
vizbe. Amikor az őr kérdőrevonta, a
főhadnagy nagy zavartan kijelentette,
hogy megdöglött a farkaskutyája és
annak holteste van a börtöndben, majd
feleségével együtt eltávozott anélkül,
hogy a véres koffert felnyitotta volna
és az állítólagos kutya-tetemet a fo-
lyamba vetette volna. Az őr később
azon a helyen, ahol a főhadnaggal
beszélt egy véres zsaketet és egy csí-
kos nadrágot talált a parton.

A csepeli rendőrség a följelentés
alapián őrzeteibe vette a főhadnagyt,
— aki a csepeli csendőrfőhadnaghoz van
szolgáltatételre beosztva — és telefo-
non értesítette a budapesti rendőrséget,
hogy tartson házkutatást Lederer fő-
hadnagy budapesti lakásán. A budá-

pesti rendőrség detektívjei nyomban
kihallgatták Lederer főhadnagy felesé-
gét, aki borzalmas gyilkosságról tett
beismerő vallomást.

Az asszony vallomása szerint
Kodelka hozzájuk bejáratos volt, s őt
akkor ölette és csókolta meg, mikor
férje hazajött és benyitott, ami annyira
méregbe hozta, hogy elővette revolve-
rét s Kodelkára lőtt. Kodelka holtan
esett össze, s hogy ezt eltusolják hoz-
záfogtak a halott feldarabolásához,
hogy elszállíthassák és tüntessék el a
Duna habjaiban.

Lederer öccse és maga Lederer,
nemkülönbön Kodelka öccse kihallga-
tása során a rendőrség arra a meg-
állapodásra jutott, hogy nem is kö-
zönséges gyilkosságról, hanem rabló-
gyilkosságról van szó. Kodelkának az-
nap kb. százmillió korona pénze volt
aranyóra láccal síb. ami hiányzik.

Kodelkát nemcsak mesteri mód-
darabolták fel, hanem ügyesen meg is
nyuzták. A feltevés az, hogy megmér-
gezték. Mindkettő erős felügyelet alatt
el van zárva.

Februárban megkötik a jugoszláv— magyar fogolycsere-egyezményt.

Megkezdődtek a tárgyalások Jugoszlávia és Magyar-
ország között.

Az SHS királyság és Ma-
gyarország között a legrövidebb
időn belül megindulnak azok a
tárgyalások, amelyek a politikai
foglyok kicserélésére vonatkoz-
nak. Magyarország egyedül Jugo-
szláviával nem kötött még csere-
fogoly-egyezményt, legutóbb azon-
ban mindkét állam kormánya
hajlandóságát fejezte ki ennek
az egyezménynek a létrehozására.

A fogolycsere-egyezmény
megkötésére irányuló tárgyalások
a legutóbbi napokban konkrét
megvalósulás stádiumába jutottak,

ugyannyira, hogy a tárgyalófelek
erőreláthatólag még január végén,
vagy február elején összeüthetnek.
Magyar részről a Jugoszláviával
lefolytatandó tárgyalásokat dr.
Gajzágó László külügyminiszter-
iumi tanácsos fogja vezetni, aki
jelenleg a magyar—román vegyes
döntőbírótság tárgyalásain künn
időzik Párisban.

Január hó 20-ika körül ér-
kezik vissza Gajzágó tanácsos és
ekkor nyomban hozzáfog a Jugo-
szláviával meginduló tárgyalás
anyagának előkészítéséhez.

Je vsze mogócsse!?

Postna direkcija v Ljubljani je
nisterne nase obcsine z-térjala oskod-
nino za na telefonszki stangaj szpot-
réte salice, i tó za vsze tiszte, ki szo
bilé szpotréte v teritoriji poedini ob-
csin. Tó skodo povnóti je obvézno
na podlagi finansnoga zákona, kí
szvetlo predpise, ka szo za vsze
skodo, kí bi sze zgódila na telef. i
teleg. napelávaj je odgovorna tiszta
obcsina vu sterój sze zgodi skoda.
Z edne sztráni je tó dobro záto, ár
sze je zgódilo neednók, ka szo ob-
csáni vidli rázne decé lücsanye v
salice, ali szo sze nê brigali zató
skodo, tak pa v-interessi obcsine de
duznoszt vszákoga obcsána, da bôde
pazo nató i priglászo. Póleg toga pa
moremo zagotoviti, ka je tó namesztno
szamo tam i za tiszta obcsine, kí le-
zijo kre telef. napeláv na jávni cesztáj.
Za poskodbe napeláv na 'zelezniski
progaj pa odgovorna bidti nemre kre
proge lezécsa obcsina tak dugo, do-
kecs sze po progí i kre proge dovoli
neszlúzbenim oszobam hoditi. Póti
prepovéd i kontrola, kí je pa nê
duznoszt poedini obcsin, bi büo tem-
elj za nosenyé odgovornosztí ob-
csin za poskodbe, ovacsi je pa po-
sztopanye nepravilno, i za obcsine
neobvézno.

* * *
'Zelezniska progá M. Sobota --
Ormoz je zgotovlena, vozi. Tó je za
nász velke vrédnoszti, zatajiti nemre-
mo. Vszáko dobro delo pa má falinge
vszebi i tñdi má tá 'zeleznica, tó je
da nyé ravnatelsztvo. Náimre, gda
je tá 'zeleznica zgotovlena bila, je
szküpné duzine blúzi 40 km. méla. I,
bozavola, dnesz je 10 km dugsa
posztála. Kak je tó mogócsse? Ali szo
jo na dvé sztráni z vózom vlekli
dvóji »Prekmurci«? Nê. Sinye, progá
je tak dúga kak je bila, szamo pri
racsúni szo jo telko podugsali. Okóli
15. dec. szí sze z Ormoza do M.
Sobote escse za 14 Din léko pelao,
dnesz 'ze 17½ Din mores plácsati
csirávno je povprecso nê bila po-
digynena 'zel. tarifa. Pri oszobi je tó
nê doszta, ali miszlimo szí na va-
gonszke kolicsine. Tú je Prekmurje
'ze pá „extravurst“? Protestiramo
próti táksemi posztópanyi!

* * *
V Murski Novinaj sze predzá-
nyics níkaj píszalo, ka praj Mörszka
Krajina nevê ka csi sze dácsa na
ráte placsúvati dovoli, ka sze odtisz-
toga 8% -ov zamúdnoga 'zoja more
plácsati. Oh Mörszka Krajina tó dobro
zná pa tó tñdi, ka je 160 procentov
porcije vecs biló pobráne v Slove-
niji i v Prékurji kak sze je tó v
Beográdi v proracsun (költségvetés)
posztávilo i tak té 8% -ov nász nemre
'generati csi szmo. 152% -a nepra-
vicsno mogli ali moremo plácsati.
Sto je pa tú krivec, Beograd, ali
Ljubljana, ali oblászti?

Fizess elő a „MÖRSZKA KRAJINÁ“-ra.

Radič és a választások

Ma a választási harcok közepén, a radicspárt feloszlásával és Radics, a vezér elfogatásával és lezárásával kapcsolatban, különösen Radics elvarátai, sokat tündönek az emberek azon, vajjon mi lesz most már a Radics ládikával. Hogy eme tündések-ből mi is ki vegyük részünket, e helyen írjuk le a mi nézetünket s e nézetünkben tán nem is csalatkozunk.

Radičpárt felvan oszlatva, vezérférfiai lezárva, legutóbb pedig maga Radič is előkerült buvóhelyéről, őt is lezárták. Ez az egyszer tagadhatatlan tény, történt pedig mindez az államvédelmi törvény alapján, mint annak idején a kommunistákkal s a kiktől e törvény alapján vonták meg képviselői mandátumot, nemkülönbön ítélték el őket féltől tizenöt esztendei börtönre. Bár sokak előtt hihetetlen Radics elzárása, természetes hihetetlen lesz éppugy az is, hogy baja essék, vagy mandátumai megsemmisüljenek.

Mi sem vagunk jövőbe látók, sem döntőbírák, de ha van még jog a világon, igazság és külföld kritikájától és tekintélytől való félelem, akkor kötve hisszük, hogy csupán választási trükkből, avagy taktikából egy felelős kormány a független bíróság közvetítésével meg merje tenni azt, hogy, nem mondjuk Radicsot, de dr. Mačeket, a radičpárt alelnökét, mint a parlament alelnökét s egy — mi több — a legfelsőbb államtanács tagját

le merje zárni, s egy erős nemzeti szervezetet mint pol. pártot feloszlattatni, ha erre terhelő adatok okot és jogot nem adnának.

Már most ha ily terhelő adatok vannak a kormány kezében s lehet és hisszük, hogy kell lenniök, ha ily lépésre elszánta magát, akkor magától értetődő, hogy a dolognak a következő lefolyása lesz: Hol a listák a párt feloszlása előtt lettek az illetékes törvényszékekhez hitelesítés végett benyújtva, azt ha szabályellenes vagy forma hiba nem volt benne, a törvényszéknek haladéktalanul hitelesíteni kellett s hitelesítés után azt emberfia a földön nem törölheti, sem listát, sem pedig a lista egy-egy nevét, (kivéve a mai súlyos vádat, de akkor is feltéve). Szóval a Radics lista a mi kerületünkben (Maribor) hitelesítve lévén, minden választó helyen ládikája is lesz, hogy a Radics listára szavazni is lehet, ha lesz ládika, az kétségtelen. Hogy azonban azután mi fog történni, az már nem a választási törvény alapján fog történni, hanem az államvédelmi törvény alapján, vagyis minek alapján a párt felvan oszlatva, tehát a mandátumok is meg lesznek semmisítve. Ennek folytán az a dolog veleje, hogy kár a szavazatért, mely oda lesz adva.

Elvégre azonban célunk nem a félrevezetés, illetve lebeszélés, hanem a nézetünk nyilvánítása. De, ha mindez nem is volna, mint önérzetes és felvilágosodott nép, ki Prekmurec voltunkra csak büszkék lehetünk és azért szé-

gyenkeznünk senki előtt nem fogunk, sértve és mellőzve érezük magunkat akkor, mikor Radics köztünk nem akar, vagy nem

talál embert, hanem „senki emberekre” akar velünk szavaztatni. Elérkezett az idő, mikor mi is kezdünk gondolkodni.

Herriot lemondani készül.

— Briand, Loucheur vagy Clementel lesz az utódja. —

Parlamenti körökben az a hír terjedt el, hogy Herriot miniszterelnök betegsége miatt nem vehet részt a kamara január 13-iki megnyitói ülésén. A miniszterelnök állapota javult ugyan, de nem annyira, hogy a kamara ülésén megjelenhetne.

Hír szerint Herriot még az új ülészek megkezdése előtt bejelenti lemondását és valamely eddigi munkatársát ajánlja utódnak. Doumergue elnök, akit a miniszterelnök hosszas betegsége különben is nagyon nyugtalanít, máris tárgyalásokat folytat az esetleges

kormánykrízis gyors lebonyolításáról. Bár ezeket a híreszteléseket a Quai d'Orsay-n megcáfolták, mindenki tisztában van vele, hogy a közeli politika kialakulásában Franciaországban Herriot betegsége döntő benyomást gyakorol. Amennyiben a miniszterelnök önként visszalép, utóda valószínűleg Briand vagy Locheur lesz. Kétséges azonban, hogy ketőjük közül bármelyik is megkapná a szociáldemokrata párt támogatását. Ebben az esetben Clementel pénzügyminiszter veszi át a kabinet vezetését.

Radič naglása abstinenco.

ZAGREB. Niki sztražar v záporaj radicsovcov je piszma poszredüvao od Radiča k ovim zaprétim. Sztražara szo zgrabili i piszmo od nyega odvzéli. V piszmi je Radič zapovedao szvojim prijatelom, da naj szploj na niedno

partájo nedájo vótumov, nego naj na volicsáj razbijejo vsze skrinjice i naj pregovsijo drüge volilce tüdi, da nedájo dol vótuma. Trumbiča je Radič z piszmom v Beč poszlao k bolsevickomi zavüpniki za pomöcs.

POLITIKA.

A maribori törvényszék eddig 14 jelölő listát hitelesített. Vagyis ez annyit jelent, hogy minden választó helyen 14 ládika lesz melyekbe a szavazat golyót be lehet dobni. — Radikális párt önállóan vesz részt a választásokban, tehát nem a demokratákkal. Dr. Rávník

listáját, melyen mint prekmurjei jelölt dr. Štrasser d-lendavai ügyvéd, helyettesként pedig Alszeghi a D. L. ipartestület elnöke szerepelnek, ugy radikális párt beogradi vezetősége, mint a maribori törvényszék hitelesítette — Hartner Géza listáján Hartner Nándor

A dinamit.

Alig van ember, aki nem tudná, hogy a dinamit a legveszedelmesebb robbantószer. A dinamit a nitroglicerinek és a porrá tört kovaföldnek a keveréke. A soha nem pihenő tudományos kutatás közben fedezték fel ezt a veszedelmes robbantószert.

Egy Szobreró nevű olasz vegyész kutatásai közben egyszer kénsavnak és salétromsavnak lehűtött elegyéhez glicerint kevert és amikor ebből a keverékből kapott olajszerű folyadékot vizsgálta, rájött, hogy az lehűtés után kristályossá fagy és felrobban, ha ráütnek, vagy ha tüzhöz ér. Ez a majdnem színtelen, olajszerű folyadék az úgynevezett nitroglicerin, amelynek édeskés, fűszeres íze van és nemcsak erősen robbanó, hanem nagyon mérges is. De folyékony állapotban még mindig nem dinamit. Dinamittá akkor lesz, ha kiegészített kovafölddel felszivattják és még nagyon kevés szódát is kevernek hozzá, hogy tartósabbá tegyék. A nitroglicerin azért keverik kovafölddel, mert ennek az a tulajdonsága, hogy magába szívja, leköti: anélkül, hogy csökkentené robbantóerejét. Amikor kovafölddel keverték, az egész anyag olyan, mint a tészta. Ezt az anyagot különböző formákra gyúrják, alakítják, kisebb-nagyobb rudacsökká formálják, finom papírba burkolják és — kész a dinamit. A dinamitból készült robbantó

töltények elsütésére gyújtószinórokat vagy villamos vezetéket használnak.

Aki pedig a nitroglicerin előállítására 1822-ben először épített gyárat és néhány évvel ezután feltalálta a dinamitot is, azt a férfit Nobel Alfrédnek hívták: Svéd ember volt és tanult mérnök, 1833-ban született Svédország fővárosában, Stokholmban és 1896-ban halt meg. Találmánya hirt és rengegeg vagyont szerzett neki, de megszerelte lelkiismeretének nyugtalanságát is. Nobel Alfréd találmányt ugyanis eleintén csak az államok hadseregei vették használatba, az ő füsttelen löporát a katonaság használta, robbantószeréből megcsinálták az újfajta ágyugolyókat — és az emberszerető Nobel fájdalommal látta, hogy amit ő legkevésbé akart: találmányát a háborúk véres zivataraiban fogják felhasználni. A dolog azonban már nem segíthetett és ezért élete alkonyá végrendeletében könnyített háborgó lelkiismeretén. A svéd tudományos akadémia számára hatalmas összeget hagyományozott és elrendelte, hogy az összeg kamataiból százezer svéd koronát adjanak öt olyan embernek, akik abban az évben a leghasznosabb dolgot cselekedték az emberiség jóléte és békesége érdekében. Nobel halála óta minden évben ki is adják a százezer korona jutalmakat a kiválasztott öt embernek, akik a fizikai, a vegyészeti, vagy az orvosi tudományban, a szépirodalomban, vagy az emberiség örök

békéjének hirdetésében az év folyamán az emberiség javára a leghasznosabb és a leghasznosabb dolgot művelték.

A veszedelmes találmányt az emberi művetődés szolgálatára is felhasználják. Amint a tudomány az ember szolgálatába állította a villámot, ugy használja javukra a dinamitot is. Ma már nemcsak a katonaság veszi hasznát, hanem az ipari életben, a folyók szabályozásában és a mocsarak lecsapolásában, a bányászatban, a hegyek áttörésében és ami a legfontosabb és legújabb, a föld mivélésében: a mezőgazdaságban is használják a dinamitot. Ez azért lehetséges, mert feltalálták a robbantás szabályozásának módját és az úgynevezett „biztonsági robbantószerekkel” a robbantásnak olyau erejét tudják előidézni, amilyenre éppen szükség van.

A bányászaton kívül legelőször az építőipar vette szolgálatába a robbantószereket, persze nem építésre, hanem épülettömbök és nagy gyárkérmények lerombolására. Robbantanak dinamittal jégtorlaszokat is, ha utjába állanak a hajóknak, nemkülönbön hasznát veszik csatornázásnál és mocsarak lecsapolásánál, ha kemény földrétegek zárják el a munka gyors haladását. Megpróbálták a robbantószereket gépek hajtására is felhasználni, azonban ez a kísérlet nem járt sikerrel.

Két-három esztendeje csak annak, hogy a dinamitot a mezőgazdaság szolgálatába állították. Mint a legtöbb

célszerű dolog, ez is Amerikában kezdődött. Ott ugyanis irtják a nagy őserdöket, hogy helyükön megmivéljék a földet. A fák kivágása elég gyorsan ment, de lassu és drága munkába került, amíg a megmaradt fatöveket a messze szétágazó gyökerekkel együtt kiásogatták a földből. Elővették tehát a már akkor ismert biztonsági dinamitot, befúrták jó mélyen a fatövek alá és a dinamittal tíz perc alatt elvégezték az azelőtt sokszor hónapig tartó munkát. A robbantás ereje nemcsak gyökerestől vett ki a fatövet a földből, hanem több méter széles területen alaposan föl is forgatja a talajt. Tudjuk, hogy az ekével, ásóval és kapával való talajlazításnak az a hibája van, hogy ezek a szerszámok nem járják meg elég mélyen a földet. A meglazult talaj megfordul ugyan az eke alatt, de évről évre ugyanaz a földréteg kerül a felszínre, — szükséges tehát, hogy a talajforgatás mélyebben és alaposabban történjék. A fatövek és gyökerek robbantása közben jöttek arra a gondolatra, hogy az érintetlen talajt először több helyen dinamittal robbantják és csak azután forgatják fel ekével. Az eke arra való, hogy barázdákkal egyenlitse ki a robbantás okozta földhányásokat.

Az amerikai kísérletezők azt tapasztalták, hogy a robbantott talaj termése — különösen gyümölcsfáknál — dusabb, mint az ásott talajé.

prekmurjei jelöltként, id. Kúhár József tesianói gazdálkodó pedig helyettesként szerepel. — Radics listáján M. Sobotai jelölt Ivan Tišej Goričana, D. Lendaván pedig Jakob Hrumič sertés-számadó (kanász) Podturen (25 éves). Itt jegyezzük meg, hogy a Klekl párt volt titkárja Fran Švikaršič — Maribor levi bregen — is a párt jelöltje. Ez a lista azonban hiába kap szavazatot, mert az államvédelmi törvény alapján előreláthatólag a mandátumokat meg fogják semmisíteni. — A demokrata listán mint a maribori dr. Lipold ügy-

véd, D. L. képviselő jelölt helyetteseként szereplő Király lakosi kereskedőt agitációs körútján már Dobrovnikon és vasárnap magában Lendaván a nép nem engedte szóhoz jutni. Ily kudarcot mentek el onnan dr. Pivko listavezető, dr. Lipold e járás jelöltje, dr. Kramer volt miniszter és Videc csakoveci állatorvos is, kik közül egynek sem sikerült szóhoz jutniok. S érdekes erről hallgatnak a demokrata lapok. — Egy-egy listának kb. 6000 szavazat fog kellenei.

Glászi—Hirek.

Peszem máloga vértá.

Grüntni vért bom, grüntni vért jasz,
Tô právim:
Plüg i bráno i széjanco
Szi szprávim.
D'zund'z je széjtva, csíszto zláto
Vlatovjé
Mu'zika glász prepelice
Kumesz nyé.

Szpévaj prepelica, szpévaj
Tvoj danaj!
Obszedláni je 'ze lépi
Moj Szilaj.
Na trávníki csíszti, csoszi
Moj koszec,
Glédajócs na lépe redi
I konec.

Grüntni vért bom, grüntni vért jasz,
Kak právim:
Meo bom konye, lépi krscsák
Jasz ino
Za lépim krscsákom lépo
Korino,
Tak bom hodo szvétesne dnj
Vu cérkev,
Nebom noszo gólo glavô.
Kak tikev.

Grüntni vért bom, grüntni vért jasz,
Kak právim:
Lépe grunte, vrhé, zláto
Szi szprávim.
Blagoszlovi Bóg vsze vréle
Delavce,
I po trúdi obészeli
Nyí szrdce!

— Szamomór. Szvétec Terezija rojena 'Zisko, krscsmára 'zena v Adrijanci pri Petrôvci sze je 8. I. z revolverom sztrilála i túdi taki mrla. Vzrok szamomóra je nezvracslívi beteg.

— Urádni den pri kr. szodniji gda sze tozbe szprímajo ali sze poedincom tanácsi dávajo je szamo szredo. Zavolo toga je namesztno csi sze lüdje toga réda dr'zijo në da bi zóbsztojn-szke poti meli, ali pa 'ze itak z delom obtercseno szodnijo v drúgi dnévaj zaposzlávlali.

— Kak sze delajo pênezi z szvinyszki csrév? T. m. 8. g. Benko v M. Soboti, lásztnik meszne fabrike napamet vzeme za fabricsnim plôtom vnôgo szvinyszki csrév. Në je povedo nikomi, nego szi miszlivsi da nikák 'ze pride ponyé je sô vecsér sztrázit. Në je priso ponyé niscse. Na drúgi dén vídi, ka je 'ze vecs csrev tam. Pá ide szrá-

'zit vecsér. Okóli 7 vóre vecsér pa pridete dvá, kí ji je pa zgrabó i dale ne púszto. Sto szta bila. dvá nyegoviva meszárszkiva pomocsníka Stotl Stefan i Vratarics domá z M. Sobote. Taki pozovéjo 'zandáre i ovádijo nyim da szta nyeva zlücsala prék csreva i szta je naménila odati po 1 din. meter. Nagovôro nycva pa je Janos Vratarics, kí bi je potem dale „liefrao“. Bítô je csrév okóli 1000 metrov i tak bi sze nyim vszem izplácsalo. Prék szo dáni k szodniji.

— D. Lendava. Nas doszedásnyi gerent g. Hribar, kí za szébe nikakso obszolutno mócs miszlo, je vrzen v ozádje. Po telegraficsnoj narédbi je imenüvan na nzega meszto g. Szabó Eelemér.

— Drága je mu'zikal Zgôdilo sze je escse 1924 febr. 2. na szvecsnico, gda je prôszta veszelica bíta v krscsmi Horváh v Dankovci. Igrao je tam Skerlak Vilmos z Dankovec. Lüdje szo píli, píeszai i veszéi bíi. Kak vecskrat túdi zdaj sze je najso amerikanec z dolarszkim virtusom sze pokazati steo pred drúgimi i je mu'zikanti za igro edno 10 dolarszko banko dao, stero je na velko priszrijavanye mu'zikant túdi vzeo. Horvath Andras amerikanec z Otovec sze je pa doma prészpao i nyemi betyarsztvo z desetimi dolári v pamet pride, je sô od mu'zikanta nazâprôszit doláre. Sze zná, ka mu'zikant tó në steo vsziniti, ga je sô tó'zit za doláre. Po trikrátnom zaszlisanyi i razprávi je pa té m. 13-ga Horváh tozbo zgúbo, vsze sztroske, z dvema fiskalisoma plácsati mogao. Ja Mu'zika je drága!?

— Bál. A m. sobotai önk. tüzoltó egylet, 1925. febr. 1-én tartja szokásos téli táncestélyét a Dobrai szálló összes helyiségeiben. Felkérjük a nagyközönséget, hogy a tombolajátékhoz nyereménytárgyakkal hozzájárulni és azokat Dittrich Gusztáv parancsnokhoz küldeni sziveskedjék. Választmány

— Felakasztotta magát az elmúlt héten Szócsák Ferenc 22 éves Proszenyakovcei legény.

Tettének okát elmebetegségében látják, mely nála régebbi baj volt.

— Tüz D. Lendaván. Lendva lakosságának nyugalmát f. hó 9-én éjjel 11 órakor hirtelen jött tüzriadó zavarta meg. Több mint valószínű ellenség keze gyújtotta fel a csentei uton lakó Meisl József kucséver és fiakkeros dolnja lendavai lakós szalmakazalját, mitől a tűz csakhamar átterjedt a szomszédos gazdasági épületekre úgy, hogy a szalmán kívül leégett az istálló teteje a szénával és egy tehén megfulladt, a pajta és a kocsiszin két fiakker-kocsival együtt is teljesen leégett. A kár meghaladja a 70 ezer dinárt, biztosítva nem volt semmije. A szélcsendes éjszakának s rögtön a helyszínén termett tüzoltóságnak és embertömegnek köszönhető csak, hogy a közvetlen közelében levő szomszéd épületekre a tűz át nem terjedt.

— A mur.-sobotai járásbíróóság értesíti a feleket, hogy személyes perlésre és tanácskérésre szerdai nap az, amikor feleket fogadnak. Ezt tehát mihez tartásul, mert más napokon, az amugy is munkával tülterhelt járásbíróóság nem áll a felek rendelkezésére.

— Öngyilkosság. Szvétec született Zsisko Terézija adrijanci (Andorháza) korcsmáros felesége f. hó 8-án revolverrel agyonlőtte magát. Tettének oka gyógyithatlan betegsége.

— Uj polgármester Dolnja Lendavan. Beogradi belügyminiszterium Hribar D. Lendava eddigi polgármesterét állásától felmentette s helyébe Szabo Elemér a dol. lendavai radikális partiszervezet titkárát nevezte ki.

— Magyarországi diákok. A belügyminiszter rendelete folytán, a prekmurjei tanulók, kik tanulmányaikat magyarorszáiban óhajtják folytatni, ezt minden nehézség nélkül megtehetik, illetve az erre vonatkozó engedélyt megkapják.

— Verekedtek a nagymise alatt. Karacsony utáni vasárnapon a dolnja- es szrednja bisztricei legények črenšovcin a templomnál összeverekedtek éppen nagymise alatt. Ütötték-verték, kövekkel dobálták egymást nagy gyönyörűségére a vasárnapi ajtatokodó közönségnek. Történt néhány könnyebb sebesülés is, mert egyik-másiknak a fogait is kiverték. Črenšovcin ajánlatos volna a községnek rendőrséget tartani, mert ott elég sűrűen történnek eféle duhajkodások isteni tisztelet alatt.

— A furfangos biztosító. Szobocsán István lippai gőzfűrésztulajdonosnak bizonyára pénzre lévén szüksége, azt biztosítás révén óhajtotta magának megszerezni. — Ugyanis a dolnja lendavai szőlőben levő hajlékát betörés ellen biztosította 30 ezer

dinárra s ennek megtörténte után a hajlékot oly helyzetbe hozta, mintha a betörés tényleg meg is történt volna. Valaki azonban Szobocsán kísérletezését észrevehette, mert mielőtt még a biztosított összeget felvehetné volna, a csendőrség letartóztatta. Szobocsánt a dol. lendavai járásbíróóság őrizetbe vette, s most letartóztatásban várja, míg erre a furfangos ügyre az igazság kiderül.

— Kettős birtokosok figyelem! Határátlépési igazolványok megadása iránt minden kettős birtokos legkésőbb február 5-ig kérvényét az illetékes vámhivatalnál adja be, különben később 50 dináros béléggel is hosszadalmas lesz a megszerzése.

KINO Murski
Soboti.

23-12

ZA MLADINO DOVOLJENO!!!

V NEDELJO 18. januarja
popold. ob 3., in zvečer ob 8uri

**U JAPANSKOM
GRADU LJUBAVI**

(YOSHIVARA)

Drama u 5 činova.

**Die Libesstat der
Japaner.**

VSTOPNINA: Gornje lože 10 Din.,
spodnje lože 8 Din. in II. prost. 3 D.
Lastnik kina GUSTAV DITTRICH.

Trztvo. Kereskedelem.
Blágo — Áru.

NOVISAD: jan. 14.

100 kg. Psenica—Buza	Din. 425—430
» » 'Zito—Rozs	» —400
» » Ovesz—Zab	» —360
» » Kukorica	190—200
» » Proszô—Köles	» —330
» » Hajdica	» 250—275
» » Szendô—Széna	» —75
» » Graj—Bab csres.	» —580
» » zmésan—vegyes bab	» —480
» » Krumpli	» —135
» » Len. sz.—Lenmag	» —700
» » Det. sz.—Löherm.	» 1700

BENKO: jan. 14.

1 kg.	III.	II.	I. prima
Bikôv. } Bika			
Telice } o Úszô			
Krave } z Tehén			
Teoci } Borju			
Szvinyé—Sertés			
Mászt I-a—Zsirl-a.			
Zmôcsaj—Vaj			
Spé—Szalona			
Belice—Tojás 1 drb.			

Pênezi — Pénz.

1 Dollár	= D.	60—
100 Kor. Budapest	= »	0-0865
100 Kor. Becs	= »	0.0872
1 Kor. Praga	= »	183—
1 lira	= »	254—
Zürichben 100 Din	=	8-40 sfrk.

Z-baja vszako szredo. Naprêplacilo za fr-tio leta v domovini: 15 Din. zvûn SHS., 18 Dia v Ameriko 20 Din. Cêna anonc za □ em: med textom i izjave i poszlano 1-50 Din reklame i — mali ogaszi 0-70 Din i davek. Pri vecskrat popûst.

Rôkopiszi, ki sze ne szhránijo i ne vrnejo sze posilajo: Reditelsztvo i oprávnistvo Mörszka Krajina M Á R K I S E V C I br. 20. — Postni csekovni racsun broj 12980. —

Kéziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide küldendők: M. Krajina szerkesztőség v. kiadóhivatali posta MURSKA SOBOTA. — Postatakarék számla száma 12980. —

Megjelenik minden szerdán Előfizetési ára negyedévre belföldön 15 Dinár, külföldre 18, Amerikába 20 Din. Hirdetési ár: 1 cm.-ként: szövegközti és nyiltér 100, rendes 1—, apróhirdetés 0-70 Din és az illeték. Többszörinél engedmény.

GAZDÁLKODÁS.

Fordítsunk nagyobb gondot a mesterséges takarmányok termesztésére.

Boldog az a gazda, akinek most a tél folyamán bőséges takarmánykészlete van, állatait jobban takarmányozhatja, ennek nagyobb értéket képviselnek, nagyobb mennyiségű és jobb minőségű istálló trágyát termelnek, a melyet, ha szorgalmasan kihordja földjére azok nagyobb termést adnak; szóval a helyes gazdálkodásnak alap feltétele a bőségesen rendelkezésre álló takarmány, amely ha szűken van, soványak, hitványak, értéktelenek az állatok és rossz minőségű, kevés trágyát termelnek, a melyvel nem lehet kellőleg megjavítani a földeket, mert azok termése silány marad.

Ezért kell tehát oda törekednie minden gazdának, hogy sok takarmányt termesszen amennyiben ebből a célból nem áll elegendő rât rendelkezésre, akkor mesterséges szálás takarmányokat kell termelnie pld. lucernát, lóherét, zabos bükkönyt stb.

Hogy pedig a rendelkezésre álló területen mennél több takarmányt termeszthessen, a takarmány termesztésre szánt földeket nemcsak jól művelni, de jól trágyázni is kell; bármiféle takarmány növényt termesztünk is a tavasz folyamán, most télen kell annak földjét megtrágyázni, s mennél inkább van módjában azt erősen megtrágyázni, annál nagyobb leendő termése is. Különbö a takarmánynövények nagy része nem igényel sok istálló trágyát, mert az ugynevezett pillangós virágú takarmány növények képesítve vannak a levegőből is nitrogént gyűjteni, tehát azon értékes növényi tápláló anyagot, melyből az istállótrágya is a legtöbbet tartalmaz, ellenben nem tartalmaz az istállótrágya annyi foszforsavat, mint amennyit ezek a növények a talajból kivonnak, ezért nem akkor adják a legnagyobb terméseket a takarmánynövények, ha egyedül istállótrágyával látjuk el a talajt, hanem akkor, ha ezenkívül foszforsav tartalmú trágyát is juttatunk a talajba.

Legjobb foszforsav tartalmú műtrágya a szuperfoszfát, ára az alkalmazásával elért többlet termésben 3-4-szeresen térül meg.

Az összes mesterséges takarmány növények legnagyobb terméseket akkor adnak, ha fél istálló trágyát, s kat. holdanként 150 kg. vagy 200 kg. szuperfoszfátot kapnak, amely szuperfoszfátot legjobb most a tél folyamán hómentes időben ráhinteni a megfagyott szántásra, a télen műtrágyázott földet azután tavasszal, a fagy kiengedése

után boronával kell megjáratni, különösen a zabos bükköny után óriási terméseket kaszálhatunk, ha 8-10 szeker istálló trágyával és 2 métermázsza szuperfoszfáttal látjuk el a földkat. holdját. Az ilyen trágyázásnak utóhatása olyan, hogy a zabos bükköny után rendszeren következő buza is 3-4 métermázsával fog nagyobb termést adni, az ilyen talajban anélkül, hogy újabb szuperfoszfát, vagy istálló trágya mennyiséget alkalmaznánk.

A ki takarmány növényei termesztésénél így jár el, az másfélszeres terméseket fog elérni, s így módjában lesz a jövőben állatait jobban etetni, avagy nagyobb számú állatot tartani.

A kenyérfőzés

írta **emes Miklós** állatorvos, Murska Sobota.

(Folytatás.)

Milyen a jó kisütött kenyér? A kérge fényes, barnapiros, ropogós, nem repedezett. A kenyér magas, rugalmas. Ha csonttűt, vagy hosszú fogpiszkálót átűzünk rajta, arra tészta nem ragad. A késen sem szabad tészta felrakódásnak lenni. Nem szabad a kenyérhéjnak elválni a belétől. A lukacsosságnak sűrűnek és kicsinek kell lenni, szalonnás ne legyen. A súlya 1/5-el kisebb legyen, mint a tészta súlya volt. A szájban nem szabad összegombócosodni, a fogakhoz ragadni. Legfontosabb, hogy foszlós legyen, Gondosan történjen a kenyér lehülése is. A sütőből a kenyeret hűvös helyre egymástól jó távol kell rakni úgy, hogy az alsó részét is érje a hűvös levegő; és ezért két-két lécre, (kis hasáb fára) tesszük őket. Attól a perctől fogva, amikor a sütőből kivesszük a kenyeret, lassu kémiai átalakuláson megy át a kenyér. Idővel ize kellemetlen lesz, vajra emlékeztető. A bele darabos lesz nem foszlós. (Foszlósság alatt értjük a szétválást látható nyúlóságot anélkül, hogy ragadna). A hája szivós lesz megpuhul. Ezen átalakulás mibenlétét a kémikusok máig még nem tudták kisűtni. Szóval a jól kihűt, frisskenyér a legízletesebb.

Mi sem természetesebb, hogy jó kenyeret csakis jó anyagból, nem hamisított lisztből, jó kovászból lehet készíteni. A jó liszt a kloroformon uszik, a hamisító anyag leszáll az edény fenekére. Ha krétával, gipszel, vagy magnéziával van a liszt hamisítva, akkor az a rácseppentett sósavra pezsegni kezd, ha pedig bablisztel, kukoricaliszttel, árpaliszttel lett hamisítva, a nagyító üveg alatt azok meg-láthatók. Ha az élesztő vagy a kovász megromlott, akkor sem sikerül a kenyér. E célból fél nappal előbb egy kanálban „próbatésztát” készítünk, ha az megkel, akkor a kovász jó.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

— A jugoszláv-magyar vasuti konvenció. A magyar kormányal történt megállapodás értelmében a néhány hónappal ezelőtt megszakított tárgyalásokat a jugoszláv és magyar delegációk ujból felveszik. Az előzetes meg-egyezés szerint a két kormány megbízottai január 15-ikén Beogradban ülnek össze Avramovics Raniszáv, a közlekedésügyi miniszter helyettesének elnöklété alatt és a vasuti konvenciók megkötéséről fognak tárgyalni. A konvenciók főleg a tranzitforgalom köicsönös megkönnyítésére irányulnak. A szomszédi viszony rendezésére szolgáló többi egyezményekre vonatkozólag február 12-ikén kezdődnek a tárgyalások. A delegációk felváltva Beogradban és Budapesten fognak működni.

— Románia 1924. évi kereskedelmi mérlege. Románia 1924. évi kereskedelmi mérlege 450 millió lej deficitel zárult. Ennek főoka, hogy gyenge a gabonakivitel, amelyet elsősorban a roszt termés idézett elő Csök-kent a román fa és petróleum-kivitel is, főképpen a magas kiviteli illetékek és a szállítóeszközök hiánya miatt.

— Mar Nemet aranyárkölcsönt ajánlanak. Noviszád A Preussische Pfandbrief Bank rt. berlini nagy jelzálogintézet az összeg megnevezése nélkül 15 éves 10%-os jelzálogkölcsön ajánlatot tett a városnak. Az ajánlat szerint a kölcsön hosszulejáratu kölcsönné is átváltoztatható, de a kamatozás csak az első öt évre volna most megállapítva. A város az ajánlatot a számvevőség útján megvizsgálja és ha előnyösnek találja, megkezdí a tárgyalásokat a bankkal. Az ajánlat aranyárkölcsönre szól.

— Emelkednek a bankbetétek. Egyik oldalon a pénzhiány, amely megbénítja az ipart és a kereskedelmet, más oldalon pedig a bankbetétek emelkedése jellemzi a gazdasági életet. A bankbetétek emelkedése örvendetes jelenség volna, ha a bankok az emelkedő betétek mellett képesek volnának a hiteligényeket kielégíteni s esetleg hosszabb hitelt is adni. A betéteket azonban nagy részben rendelkezésre kell tartani, mert a betevők azzal a feltétellel helyezik el, hogy ha adóra kell, nyomban visszakapják. Minthogy pedig adóra mindig kell, a bankok kénytelenek nagy

pénzkészleteket a pénztárukban tartani.

— Uj rendelet a devizaforgalomról. A pénzügyminiszter 35.130 szám alatt rendeletet adott ki, amelyben a deviza és valutakereskedése foljogosított bankokat felhatalmazza arra, hogy a kivándorlók által hozzájuk átutalt csekket, hitelleveletet, vagy más átutalásokat az idegen valutában tartsák takaréketben, vagy folyószámlán és a felek idegen valutában való kifizetési rendelkezéseit idegen valutában teljesíthessék. A rendelet egyuttal kötelezi a bankokat, hogy három havonként a pénzügyminiszteriumnak jelentést küldjenek a devizaforgalomról.

Olvasd a „Mörszka Krajinát“!

Kodaji krčma.

Na Hodoši pri Jandrasici dobra idöcsa krčma (pri zseleznici) z cêlov shrambov i zemlöv se za volo preselitvi oda. Pojasnila da Dr. PINTÉR MIKLÓS fiskalis, Murska Sobota.

Koddaji

je: edna v dobrom sztáni bodöcsi 6 HP MÁV lokomobil; edna completa gäterzaga, na edno žago; edno, za pogon mlina, vodno kolö z železnizobcatnov predsztávov eden 5 m dügi 6 cm kuszi transmission z lézicsami (csapágy) i trije konis zobcatne kolé pri MIKOLA LAJOS mlinari v Bodonci. Vecs sze lëko zvê pri: KOZIC IVAN masinslozari v M. SOBOTI, Lendav szka ceszta.

FIGYELEM!!
Épület és tűzifát a legjobb minőségben, a legolcsóbb napiáron és dus választékban kizárólag:
ÁBRAHÁMELEK
fakereskedónél
HODOSON szerezheti meg.

Előfizetések és hirdetések „Mörszka Krajinára” felvétetnek Erdössy Barnabás papir és játékaru üzletében M. Sobotában a róm. katolikus templom mellett.